

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE**

**ЕКОНОМІКА, ФІНАНСИ, ОБЛІК І ПРАВО:
АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ ТА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ**

**ECONOMICS, FINANCE, ACCOUNTING AND LAW:
ANALYSIS OF TRENDS AND DEVELOPMENT PROSPECTS**

**Збірник тез доповідей
Book of abstracts**

**Частина 2
Part 2**

**7 грудня 2020 р.
December 7, 2020**

**м. Полтава, Україна
Poltava, Ukraine**

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE**

**ЕКОНОМІКА, ФІНАНСИ, ОБЛІК І ПРАВО:
АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ ТА ПЕРСПЕКТИВ
РОЗВИТКУ**

**ECONOMICS, FINANCE, ACCOUNTING AND
LAW: ANALYSIS OF TRENDS AND
DEVELOPMENT PROSPECTS**

**Збірник тез доповідей
Book of abstracts**

**Частина 2
Part 2**

**7 грудня 2020 р.
December 7, 2020**

**м. Полтава, Україна
Poltava, Ukraine**

УДК 33
ББК 65

Економіка, фінанси, облік і право: аналіз тенденцій та перспектив розвитку:
збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава,
7 грудня 2020 р.): у 3 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2020. Ч. 2. 71 с.

У збірнику тез доповідей представлено матеріали учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Економіка, фінанси, облік і право: аналіз тенденцій та перспектив розвитку» з:

Азербайджанский государственный экономический университет
Белорусский государственный университет
Брестский государственный технический университет
Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
Вінницький національний аграрний університет
ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія»
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
Дніпровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна
Дніпровський технологічний університет
Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ
Донецький державний університет управління
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Західноукраїнський національний університет
Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України
Інститут економіки промисловості НАН України
Київський національний лінгвістичний університет
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Київський національний університет культури і мистецтв
Київський національний університет технологій та дизайну
ЛНУ імені І.Франка
Маріупольський державний університет
Международный университет «МИТСО»
Мукачівський державний університет
Навчально-науковий інститут права ім. князя Володимира Великого МАУП
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
Національний університет «Одеська морська академія»
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Національний університет державної фіскальної служби України
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Національний університет харчових технологій
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Одеська державна академія технічного регулювання та якості
Одеська національна академія харчових технологій
Одеський інститут ПрАТ «ВНЗ «МАУП»
Одеський національний економічний університет
Одеський національний морський університет
Одеський національний політехнічний університет
Полесский государственный университет

**Полтавський державний аграрний університет
ПрАТ ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
Уманський національний університет садівництва
Університет митної справи та фінансів
Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Харківський національний університет міського господарства ім. М. О. Бекетова
Херсонський державний аграрно-економічний університет
Херсонський національний технічний університет
Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова
Центра Аграрных Исследований
Черкаський державний бізнес-коледж
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича**

У збірнику тез доповідей висвітлюються результати наукових досліджень з актуальних питань економіки, фінансів, обліку та права.

Тематика конференції охоплює актуальні проблеми: світового господарства і міжнародних економічних відносин; економіки та управління національною економікою; економіки та управління підприємствами; економіки сільського господарства і АПК; екологічної економіки і сталого розвитку; економіки торгівлі та послуг; підприємництва, торгівлі та біржової діяльності; розвитку продуктивних сил і регіональної економіки; демографії, економіки праці, соціальної економіки і політики; туризму та готельно-ресторанної справи; бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту; фінансів, банківської справи, страхування; математичних методів, моделей та інформаційних технологій в економіці; маркетингу; менеджменту; логістики та транспорту; публічного управління та адміністрування; історії та теорії держави та права, філософії права; цивільного права та процесу, сімейного права, житлового права, міжнародного приватного права; трудового права та права соціального забезпечення; адміністративного права та процесу, фінансового права, інформаційного права; кримінального права, кримінально-виконавчого права, кримінології, кримінального процесу, криміналістики; міжнародного публічного права та міжнародного приватного права.

Видання розраховане на науковців, викладачів, працівників органів державного управління, студентів вищих навчальних закладів, аспірантів, докторантів, працівників державного сектору економіки та суб'єктів підприємницької діяльності.

<i>Мукомела І. М.</i> АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ.....	26
<i>Мірошник О. Ю., Кравченко Б. О.</i> ОЦІНКА ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	28
СЕКЦІЯ 12. ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ SECTION 12. FINANCE, BANKING, INSURANCE	30
<i>Гуменюк Р. В., Ткачук Н. М.</i> БАНКИ ЯК ОСНОВНІ УЧАСНИКИ ФІНАНСОВОГО РИНКУ.....	30
<i>Гуменюк Р. В., Булешна В. А., Бучковська Я. Г.</i> РОЛЬ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ У ЗМІЦНЕННІ ФІНАНСОВОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ РЕГІОНІВ.....	32
<i>Коробова Х. С.</i> ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ	34
<i>Даценко К. В., Волкова Н. І.</i> ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЇ НА ВАЛЮТНИЙ КУРС.....	36
<i>Куликовская М. И., Чернорук С. В.</i> ФІНАНСИ ОРГАНІЗАЦІЇ СЕЛЬСЬКОГО ХОЗЯЙСТВА (КСУП «ЕДКИ- АГРО»).....	38
<i>Лапченкова А. О.</i> ФОРМУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ДОНЕЦЬКОГО РЕГІОНУ	40
<i>Орищин Т. М., Устенко А. О.</i> ПОДАТКОВА ОПТИМІЗАЦІЯ В КОНТЕКСТІ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ.....	42
<i>Петренко А. С.</i> ОСНОВНІ ЗАСАДИ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ НБУ	44
<i>Камбур М. В., Радова Н. В.</i> ПРОЦЕСИ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ.....	45
<i>Прилуцький А. М.</i> СИСТЕМА РИЗИКІВ У СПОЖИВЧОМУ КРЕДИТУВАННІ.....	47
<i>Реун І. І., Сафонов К. О.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ МІСЦЕВИХ ФІНАНСІВ	49

придбання банків менших за розмірами активів, тобто мають на меті фінансову консолідацію зусиль двох, а подекуди і трьох банків під одним брендом.

Таблиця 1

Найбільші угоди M&A у банківській секторі України у 2010-2013 рр.

Дата угоди	Об'єкт поглинання/угоди M&A	Продавець	Покупець	Штаб-квартира (покупець)	Сума угоди (\$, млн)	Пакет, %
Травень 2017	Marfin Bank	Marfin Popular Bank Public Co	Saggarco Limited	Кіпр		50%+
Серпень 2017	Банк «Новий»	Фонд гарантування вкладів	ТАСкомбанк	Україна		100%
Грудень 2019	IdeaBank («ІдеяБанк» та «Нью Фінанс Сервіс»)	Getin Holding S.A.	Dragon Capital Investments Limited, Dragon Capital New Ukraine Fund L.P. та фізична особа	Україна	58,5	100%

Джерело: складено автором за даними [4]

Експерти також відмічають в майбутніх роках збільшення M&A-угод у банківській секторі, як приклад, планується зміна структури власності БТА банку та поглинання Промінвестбанку ТАСкомбанком [4].

Отже, укріплення вітчизняних банків за рахунок процесів злиття та поглинання є чинником для зміцнення розвитку економіка, розширення їх можливостей, що підніме рівень банківського сервісу вітчизняних банків для споживачів.

Список літератури

1. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 № 2121-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
2. Дані наглядової статистики [Електронний ресурс] // НБУ – Режим доступу до ресурсу: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist/data-supervision#1>.
3. Оксак А. О. АНАЛІЗ ПРОЦЕСІВ ЗЛИТТІВ ТА ПОГЛИНАНЬ У БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ / А. О. Оксак. // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – №9. – С. 118–121.
4. Сделки слияния и поглощения M&A в Украине [Електронний ресурс] // InVenture – Режим доступу до ресурсу: <https://inventure.com.ua/tools/database/m%26a>.

УДК 336.7

Прилуцький А. М.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Вінницький національний аграрний університет

СИСТЕМА РИЗИКІВ У СПОЖИВЧОМУ КРЕДИТУВАННІ

Об'єктом управління ризиками є комплекс ризиків, що виникають у процесі споживчого кредитування. У вузькому розуміння об'єктом є мінімізація збитків банку, а об'єктом – управління ризиками при споживчому кредитуванні – прогнозування збитків. Суб'єкт і об'єкт системи взаємодіють між собою в процесі

управління ризиками. Цей процес є безперервним та складається з етапів, які по черзі змінюють один одного: ідентифікація; оцінка; регулювання; моніторинг; контроль.

Система управління ризиками споживчого кредитування включає систему управління кредитним і операційним ризиками та являє собою частину системи управління ризиками банку. Необхідність розгляду управління кредитним і операційними ризиком у системі пояснюється причинно-наслідковим зв'язком між ними – залежністю рівня кредитного ризику від операційного (іншими словами, кумулятивного негативного ефекту), а отже, великою ймовірністю невиконання позичальником своїх зобов'язань і погіршення якості кредитного портфеля. Це може бути обумовлено низкою причин: неправильною побудовою процесу кредитування; некоректною оцінкою кредитоспроможності позичальника; навмисним завищенням кредитного рейтингу позичальника (шахрайські дії); неправильним введенням даних кредитного договору до автоматизованої системи банку; недостатнім контролем (або його відсутністю) за встановленими лімітами; відсутністю моніторингу виконання позичальником своїх зобов'язань тощо.

Як зазначалося вище, на відміну від операційного, кредитний ризик вимагає його розгляду як на рівні окремої кредитної операції, так і на рівні всього кредитного портфеля. Прояв кредитного ризику на двох рівнях обумовлений тим, що індивідуальний кредитний ризик залежить від розміру кредиту та ймовірності настання збитків, а портфельний кредитний ризик залежить, крім величини кредиту та ймовірності настання ризикової ситуації за окремим кредитом, ще й від залежності між рівнем ризику кредитів, що входять до його складу.

Операційний ризик також має свої особливості:

- операційний ризик є внутрішнім, що ускладнює можливість створення універсального переліку причин виникнення ризику, методів управління ним для конкретних ситуацій та ускладнює збір статистичної вибірки через малу частоту прояву значної частини видів операційного ризику;

- прямо або опосередковано викликає несподівані ринкові, кредитні та операційні втрати [3];

- операційний ризик, на відміну від кредитного, не залежить від таких же факторів на ринку, а утворюється усередині банку;

- для банку існує найбільша ймовірність отримати незначні збитки при реалізації операційного ризику, але з незначною ймовірністю – отримати й значні збитки;

- сценарій уникнення операційного ризику є неприйнятним; натомість необхідна його мінімізація;

- відносно операційного ризику традиційне розуміння співвідношення «ризик-дохідність» (зі збільшенням ризику дохідність збільшується) є оберненим, адже в ході реалізації цього ризику банк може отримувати лише збитки.

Ідентифікація ризиків, що виникають у процесі споживчого кредитування, полягає у виявленні та описі елементів ризику та форм їх прояву, виявленні факторів, що впливають на ризик, визначенні специфіки ризику, в прогнозуванні особливостей його реалізації, зміні ризику в часі, ступеня взаємозв'язку з іншими ризиками [2]. Іншими словами, метою цього етапу є виявлення причин, що обумовлюють реалізацію ризику.

Причинами реалізації кредитного ризику на рівні окремої позики є можливість невиконання позичальником своїх зобов'язань перед банком. Портфельний (сукупний) кредитний ризик виражається не в можливому невиконанні позичальником своїх зобов'язань, а в результаті їх невиконання. Тому реалізація сукупного кредитного ризику знаходить свій прояв у погіршенні якості кредитного портфеля.

Ідентифіковані операційні ризики необхідно вносити до відповідного Реєстру – внутрішньобанківського переліку видів операційних ризиків, властивих процесам конкретного банку. Завдяки вивченню службовцями банку Реєстру операційного ризику, вони мають можливість виявити та зареєструвати ризикову подію. Ідентифікація операційного ризику може здійснюватися за допомогою опитувальних методів (анкетування, інтерв'ю, аналіз факторів небезпеки), методів сценарного аналізу (сценарний аналіз, аналіз причинно-наслідкових зв'язків), функціонального аналізу (дослідження небезпеки і працездатності, аналіз видів наслідків і відмов) та інших (мозговий штурм, метод Делфі) [4]. Для вироблення рішень щодо вибору коректного методу управління ризиком в окремій ситуації недостатньо виявити причини та можливі особливості реалізації ризику, необхідна ще й кількісна оцінка ризику [4], під якою розуміють вимірювання його рівня, результатом чого стає характеристика масштабів впливу та ймовірності настання ризику. В основі такої оцінки лежить пошук залежності між розміром можливих втрат та ймовірністю їх настання окремо за кредитом, портфелем кредитів та в процесі операційної діяльності. Метою оцінки ризику є визначення його рівня, прийнятного для банку. Важливим завданням у процесі оцінки ризику також є порівняння його значення з допустимим рівнем. Оцінка ступеня ризику проводиться за допомогою двох основних методів: якісного та кількісного.

Список літератури

1. Бондар О.П. Банківське споживче кредитування населення. *Науковий вісник: Фінанси банки, інвестиції*. 2009. №4, С. 68-83.
2. Банківський менеджмент. За ред. О.А. Кириченка. К: Знання, 2005. 831-с.
3. Руда О.Л. Конкурентоспроможність банків на ринку надання банківських послуг. *Економіка та держава*. 2018, № 4. С. 58 – 61.
4. Шульга Н. Вектори розвитку кредитного ризик-менеджменту банку. *Вісник Київського національного торговельно- економічного університету*. 2015, №1. С. 88-103.

УДК 347.73

Реун І. І.

д.е.н., доцент,

професор кафедри фінансів та економічної безпеки,
Дніпровський національний університет залізничного
транспорту імені академіка В. Лазаряна,

Сафонов К. О.

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти групи ФК1921,
Дніпровський національний університет залізничного
транспорту імені академіка В. Лазаряна

УДОСКОНАЛЕННЯ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ МІСЦЕВИХ ФІНАНСІВ

В ринкових умовах бюджет є основним інструментом державного регулювання всіх соціально-економічних процесів у країні. Тому головне питання, яке стоїть сьогодні перед нашим суспільством – це засади ведення фінансового господарства держави, її бюджетний устрій та бюджетний процес.

Сьогодні в Україні існує багато бюджетних проблем, без розв'язання яких складно казати про фінансову стабілізацію. При цьому проблема недостатності фінансових ресурсів в органах місцевого самоврядування та нестабільність дохідних джерел сьогодні набула загальнодержавної ваги [3, с.45].

Як зазначає доцент, кандидат економічних наук В. Русін, через використання міжбюджетних трансфертів центральна влада повинна розв'язувати проблеми, які